

Astfel, cele două volume de *Urbäre feudálnych panstiev na Slovensku*<sup>1</sup> sînt prezentate de **N. F. Filonenko-Alexeev** în analiza unui *Izvor important pentru istoria social-economică a Slovaciei în sec. XVI—XVII* (p. 132—158). Pe baza acestui izvor autorul analizează: starea și dezvoltarea forțelor de producție, structura domeniului, renta feudală și diferențierea socială.

**L. S. Kişkin** scoate la iveală *Autografe cehi și slovace în arhiva lui I. I. Sreznevskii* (p. 159—170). Acest slavist rus de seamă a stat în Cehia și Slovacia mai bine de un an (1840—1842), cu scopul studierii problemelor de slavistică. În arhiva lui se găsesc numeroase autografe și dedicații, scrisori și manuscrise din partea diferiților oameni de seamă și slavisti din Cehia și Slovacia, printre ei fiind: P. I. Šafařík, Fr. Palacky, Fijalka etc. Materialele constituie o mătură a dezvoltării relațiilor științifice ruso-cesoslovace în sec. al XIX-lea și a rolului lui I. I. Sreznevskii, născut acum 150 de ani, în dezvoltarea slavisticii ruse.

Același autor scoate în evidență rolul scriitorului progresist ceh Bedřih Vaclavěk (1897—1943) în noua literatură cehă. În prezentarea sa, autorul folosește corespondența lui B. Vaclavěk cu scriitori sovietici L. V. Šeinin, S. M. Tretiakov, T. A. Rokotov, M. I. Apletin și cu Comisia externă a Uniunii scriitorilor sovietici, păstrată în arhivele sovietice. Autorul redă sau parafrazează o serie de fragmente din această corespondență (p. 187—192).

Informații interesante și noi aduce **S. A. Vinogradov** din *Unele documente privind relațiile științifice și culturale ale Rusiei cu sîrbii luzacieni în cea de a doua jumătate a sec. al XIX-lea — începutul sec. al XX-lea* (p. 262—285). Sîrbii luzacieni, cel mai mic popor slav, o mică insulă în masa poporului german, s-au bucurat de multă atenție din partea etnografilor și slavistilor. Problema însă a legăturilor multilaterale în domeniul științei și culturii ale Rusiei cu sîrbii luzacieni a fost în general prea puțin cercetată pînă în prezent, în ciuda faptului că în arhivele rusești se găsesc multe documente în această chestiune.

Pentru prima dată luzacienii au venit în contact cu rușii în 1813, cînd, după zdrobirea armatei lui Napoleon, rușii au intrat în Saxonia. Printre primii savanți ruși care au vizitat pe luzacieni a fost și susamintitul I. I. Sreznevskii care i-a ajutat să-și creeze o ortografie proprie și să întocmească o antologie a cîntecelor lor populare. Au urmat alte momente de contact și sprijin, printre acestea înscriindu-se vizita în Rusia a omului de cultură luzacian Smoliar, în 1859, și publicarea în 1911—1912 de către Academia rusă a dicționarului limbii luzaciene, alcătuit de V. E. I. Muka.

Cele 19 documente publicate în anexă, extrase din Arhiva Istorică centrală de stat din Leningrad, cuprind perioada 1841—1911 și relatează fapte necunoscute sau prea puțin cunoscute din istoria relațiilor ruso-luzaciene. Sînt cereri, scrisori și adrese în problema studenților luzacieni, a subvenționării dicționarului, a Societății culturale luzaciene «Matiša Srpska», a căminului cultural din Budišin etc.

Pe linia valorificării materialelor inedite merge și **N. M. Pașaeva**, care descrie *Corespondența inedită a lui D. I. Zubriški* (p. 179—186), istoric, arheolog și etnograf, figură marcantă a renașterii culturale a Galiției.

O altă serie de materiale noi publicate în acest volum se referă la istoria Poloniei. **Z. N. Strekalova** extrage din fondul lui P. Dubrowski două scrisori ale reginei Bona, una din 1542 și alta din 1544, importante pentru cunoașterea istoriei limbii și istoriei ortografiei polone. **M. V. Budilina** comunică o scrisoare autografă a revoluționarului polon Kosciuszko adresată medicului elvețian Levađ. Dintr-o a doua scrisoare adresată de Zeltner aceluiași Levađ reies unele amănunte necunoscute din ultimele zile ale vieții conducătorului mișcării revoluționare polone de la sfîrșitul sec. al XVIII-lea (p. 203—206).

Din perioada altei mișcări revoluționare polone, aceea din 1863—1864, sînt publicate cîteva documente de **S. M. Falkovici**. Acestea cuprind date noi despre emigrația polonă din această vreme, dînd o imagine veridică a curentelor și partidelor din sinul emigrației. Astfel, primele două scrisori (p. 228—229) ilustrează poziția generalului Ludwig Mieroslawski, reprezentantul curentului democrat moderat. O altă scrisoare (p. 230—234) este importantă pentru caracterizarea partidului aristocratic din sinul emigrației, arătînd că grupul lui Wł. Czartoryski a abandonat răscoala încă din februarie 1863, și a înclinat spre înțelegere cu guvernul țarist. În contrast cu această poziție forțele patriotice au urmat cu consecvență linia revoluționară, căuțînd, după cum reiese din scrisorile următoare (p. 235—238), să atragă masele în răscoală, să realizeze o alianță a poporului polonez cu alte popoare, în primul rînd cu poporul rus. În una din aceste scrisori, revoluționarul rus M. Bakunin întreba pe Demontowicz la Paris, dacă el are legătură cu Rogersohn la Odesa și cu doctorul Glück la București. Acesta din urmă era reprezentantul oficial al Guvernului național polon în Principatele Dunărene (p. 236).

<sup>1</sup> I (XVI storocje), II (XVII storocje). Na wydanie pripravile Richard Marsina a Michal Kulik. Edicia Slovensky historicky archiv. Zväzok II. Vydavateľstvo Slovensky Akademie Vied, Bratislava, 1959.